

*Завадська Діана Володимирівна,
доктор економічних наук, доцент
Одеський національний економічний університет (Україна)*

ФАКТОРИ АКТИВІЗАЦІЇ УЧАСТІ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ У ФІНАНСУВАННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДЕРЖАВИ

Фінансова взаємодія банківського з іншими секторами економіки має прямий вплив на цикл обігу капіталу, включаючи стадії відтворення, обігу та переміщення. Фінансування процесів розвитку різних стадій виробництва сприяє раціональному вирішенню завдань щодо впровадження сучасних інноваційних технологій, розвитку наукоємних галузей, модернізації та оновленню виробничих фондів і в цілому по виконанню завдань інноваційної економіки.

Необхідність вирішення зазначених завдань є актуальною і для України, оскільки багатокладний характер національної економіки, принципово різний технологічний рівень та інституційні умови розвитку різних секторів національної економіки виключають можливість визначення єдиної, універсальної для всіх моделі інноваційного розвитку. Відтак, глобальною метою реалізації завдань взаємодії українського банківського сектору з іншими секторами економіки для створення умов пропорційного розвитку її секторів та регіонів є фінансування банками потреб пропорційного та інноваційного розвитку економіки.

Серед основних питань, які потребують подальших досліджень є визначення факторів активізації участі банківського сектору у фінансуванні інноваційного розвитку держави.

За результатами проведеного аналізу сучасних наукових досліджень ми дійшли висновку, що фінансову взаємодію між суб'єктами інноваційного процесу детермінують екзогенні та ендогенні фактори, які породжують ряд структурних протиріч.

Екзогенні фактори – це ті, які зумовлені станом і характеристиками макросередовища, в якій функціонує банківський сектор. З урахуванням їхньої кількості та особливостей, на основі положень системного аналізу рекомендуємо їх вивчати як фактори макросередовища та фактори мікросередовища. До основних факторів макросередовища, які впливають на вибір, формування та реалізацію банківським сектором завдань фінансування інновацій, відносяться: стан і тенденції розвитку світової економіки і світових фінансових ринків; стабільність національних економік і соціально-економічного розвитку суспільства; наявність ефективного державного і нормативно-законодавчого регулювання інноваційного розвитку; стабільність національної системи оподаткування та діяльності комерційних структур; стабільність фінансового, в першу чергу, банківського сектору.

Зазначені основні, на нашу думку, п'ять факторів макросередовища утворюють надсистему, яка регулює та регламентує формування, розподіл та перерозподіл фінансових ресурсів господарюючих суб'єктів, у тому числі й банків. Отже, дані фактори безпосередньо пов'язані між собою та впливають на процеси фінансування банками інновацій, їх планування та прогнозування, а, отже, створюють можливості для активізації впливу банківського сектору на інноваційний розвиток економіки.

Наступний вид екзогенних факторів – це фактори мікросередовища. На фактори мікросередовища банківський сектор може мати безпосередній вплив, але ці фактори складно керовані. Тому банківський сектор, впливаючи на дані фактори, формує своє економічне середовище, яке сприятиме формуванню необхідних кредитних ресурсів

для фінансування інноваційного розвитку економіки, як відомо, ці ресурси повинні бути довгостроковими. В першу чергу дане економічне середовище формують всі стейкхолдери банків: власники, інвестори, потужні клієнти, що впливають на обсяги та структуру фінансових ресурсів, а також контактні групи (аудиторії), які безпосередньо зацікавлені в інноваційному розвитку та здатні істотно впливати на результативність цих процесів. Це створює можливість формування необхідних потоків кредитних ресурсів, тобто формує потенціал зовнішніх можливостей фінансування банківським сектором потреб інноваційного розвитку економіки.

Наступною групою факторів, що створюють умови для активізації участі банківського сектора у фінансуванні інноваційного розвитку економіки є ендогенні, тобто ті чинники, які зумовлені розвитком та ефективністю використання структурних елементів інвестиційного потенціалу банківської системи. Тобто, фактори, які віднесені до цієї групи, формуються в межах банківського сектору та обумовлені ефективністю й виваженістю його функціонування. Відповідно до теорії, розробленої О. Іншаковим, всі ендогенні фактори діляться на дві важливі групи - трансформаційні та транзакційні фактори [151, с. 68]. Скориставшись даною моделлю, з урахуванням специфіки банківської діяльності, визначимо ті чинники, які впливають на ефективність процесів формування кредитних ресурсів, необхідних для фінансування банківським сектором інновацій. До трансформаційних факторів впливу банківського сектору на інноваційний розвиток економіки належать:

- людський (якість корпоративного управління, стратегічні й тактичні орієнтири кредитування інноваційних потреб клієнтів банку тощо);
- природно-ресурсний (капітал банку, можливість генерувати потік вхідних фінансових ресурсів за умови їхньої достатності для поточного кредитування тощо);
- техніко-технологічний (методики оцінки ефективності інноваційних проектів; технологія формування резервів на можливі втрати, з урахуванням специфіки інноваційного проекту тощо);

До транзакційних факторів у банківській сфері відносяться:

- інституційний (система корпоративних відносин);
- організаційний (організаційна структура банку, що формує взаємозв'язки окремих складових механізму інноваційного кредитування);
- інформаційний (інформаційний зміст кредитного процесу як на етапі формування інноваційної кредитної політики, так і в процесі її реалізації).

Необхідно відзначити, що сукупність ендогенних факторів формує позиції внутрішнього середовища банків, а також визначає наявність фінансового потенціалу банківського сектору та можливості його використання для фінансування потреб інноваційного розвитку економіки.

На завершення зазначимо, що при вирішенні завдань інноваційного розвитку економіки в сучасних умовах необхідно раціонально підходити до визначення можливостей позитивного впливу банківського сектору на фінансування інновацій: максимально враховувати вплив чинників на взаємодію банків і підприємств реального сектору.

Література

1. Іншаков О. В. Теория факторов производства в контексте экономики развития : научный доклад на общем собрании МАОН (Москва, 29 ноября 2002 г.). Волгоград : Изд-во ВолГУ, 2002.
2. Zavadska D. Scientific rationale for the influence of banking sector on the innovative development of economy / D. Zavadska // Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice. – 2020. – № 3 (34) – P. 53-63.